

Het provinciaal centrum

Het initiatief van de provinciale overheid, houdende oprichting van een onderzoeks- en voorlichtingscentrum met als opdracht de Westvlaamse akkerbouwspecialiteiten te bevorderen, vormt een uiterst belangrijke beslissing ten voordele van de landbouw. Deze bedrijfstak staat evenals de andere economische sectoren, op de drempel van de Euromarkt. De gevolgen van deze verruimde economische gemeenschap kunnen voorlopig moeilijk overzien worden. Ofschoon de verwachtingen niet tot pessimisme moeten aanleiding geven, mogen wij ons, in een zeer nabije toekomst verwachten, aan een stelselmatige verscherping van de mededinging met voortbrengers uit de vreemde waar de elementen die de kostprijs beheersen vaak lager zijn dan bij ons of waar de uitbatingsvoorwaarden, qua bodem en klimaat, gunstiger zijn. Opdat onze landbouwers, in deze nieuwe situatie, zich doeltreffend zouden kunnen verweren en er eventueel de verwachte voordelen uithalen, is het op de allereerste plaats vereist dat ze op technisch gebied degelijk onderlegd zijn.

De teelt en de verwerking van de gespecialiseerde akkerbouwgewassen waarvan de produktie als verfijnd produkt in de handel wordt gebracht, vormen van oudsher een rijke bron van werk en welvaart in West-Vlaanderen. Deze cultures en de aanverwante industrieën dragen een onbetwistbaar regionaal karakter, met eigen problemen, zowel van economische als van technische aard.

Het is merkwaardig dat het zwaartepunt van vier van de vijf klassieke nijverheids-teelten, volgens het historisch begrip dat in België hieraan wordt gehecht, van de droge peulgewassen voor de handel en van de brouwerijgerst, in West-Vlaanderen ligt. Onderstaande tabel (*) die het gemiddeld areaal aangeeft van deze cultures over de jaren 1949-1958, illustreert duidelijk de bij-

A. LONCKE

Voorzitter

L. BOCKSTAELE

Direkteur

zondere belangstelling van de Westvlaamse landbouwers voor deze spekulaties.

Gewas	Nationaal areaal (ha)	Beteelde oppervlakte in West-Vlaanderen	Verhouding t.o.v. het Rijk %
Vlas	29.946	11.428	38,16
Cichorei	1.804	1.703	94,40
Tabak	1.560	935	59,96
Hop	516	352	68,15
Zomergerst	59.473	20.623	34,68
Droge erwten	7.067	5.537	78,35
Droge bonen	520	299	57,46

Het werkelijk aandeel van West-Vlaanderen is in sommige gevallen aanzienlijk hoger dan de opgegeven verhoudingscijfers laten vermoeden. Immers veel vlasbezaaiingen in de overige provincies van het land, geschieden voor rekening van Westvlaamse vlassers, terwijl bijna de totale Belgische vlasproduktie door hen wordt verwerkt en daarnaast belangrijke hoeveelheden strovlas uit het buitenland worden betrokken. Ook voor de teelt van brouwerijgerst bekleedt West-Vlaanderen een belangrijker plaats dan de tabel aangeeft, gezien de in deze provincie geproduceerde gerst zich kwalitatief beter leent voor de verwerking in de mouterij.

In het verleden waren deze regionale verhoudingen minder scherp. De opeenvolgende krisissen hebben diverse teeltcentra doen verdwijnen en een grotere concentratie van

(*) Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek.

voor nijverheidsteelten

INSTITUUT A. OLIVIER

de produktiegebieden tot gevolg gehad. Het feit dat de Westvlaamse boer een blijvende belangstelling betoont voor deze cultures kan toegeschreven worden aan zijn meer spekulatieve geest gegroeid uit zijn grotere ondernemings- en handelszin. De talrijke risico's, eigen aan de handelsgewassen, schrikken hem niet af.

Ingevolge de toenemende concurrentie, in Europees verband, zal de economische leefbaarheid van deze bedrijfstakken, in de toekomst nog meer dan in het verleden, bepaald worden door twee voorname elementen: kwaliteit en kostprijs. Een efficiënte voorlichting van de geïnteresseerde producenten, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, is op dit gebied van uitzonderlijk belang.

VOORGESCHIEDENIS

Het idee een instelling tot stand te brengen met het oog op het verstrekken van een technische voorlichting inzake teelt en verwerking, werd in het begin van deze eeuw, in de vlassersmiddens, reeds met klem verdedigd. De vooraanstaande bedrijfsleiders uit deze bedrijfstak voelden reeds in die tijd de dringende noodzakelijkheid aan, het empirisme, waarop het ganse produktieproces steunde, te vervangen door meer wetenschappelijk verantwoorde methodes. Wijlen Constant VANSTEENKISTE, aan wiens hoge vakbekwaamheid en noeste werklust belangrijke verbeteringen in de vlasbewerking te danken zijn, was een der eerste en zeker de voornaamste en vurigste voorstander van de oprichting van een

Het provinciaal centrum voor nijverheidsteelten. — Instituut Arthur Olivier, Rumbeke.

vlas- en linneninstituut. Vele besprekingen werden gevoerd en studies dienaangaande opgemaakt. In het begin van de jaren dertig werd door Ir. DEMEYERE een konkreet ontwerp uitgewerkt en een welomschreven financierings- en werkprogramma uitgestippeld.

Ook de provinciale overheid bleef niet afzijdig aan deze aktie. In 1934 werd door een delegatie van de Bestendige Deputatie een bezoek gebracht aan het vermaard Instituut voor de Studie van de Bastvezels te Sorau in Duitsland, ten einde de mogelijkheid te bestuderen een gelijkaardige instelling in de Westvlaamse vlasstreek tot stand te brengen.

De omstandigheden bleken evenwel niet gunstig te zijn voor de verwezenlijking van dit initiatief.

Kort na de jongste wereldoorlog kwam het probleem opnieuw ernstig ter sprake. In vlasserskringen werd aangedrongen om door navorsingen en studie de kwaliteit van de grondstoffen te verhogen, het teelt-risico en de kostprijs te verlagen, een klaarder inzicht te bekomen in de aard van het rootproces om aldus eventuele mislukkingen en tegenslagen te voorkomen, waardoor goedkopere produkten van betere hoedanigheid zouden kunnen voortgebracht worden. Ook de tabaksplanters, de cichorei-industrie en de brouwersttelers deden beroep op de provincie om door opzoekingen deze bedrijfstakken vooruit te helpen. Verder werd op talrijke kleine en middelgrote familiale landbouwbedrijven een duidelijke tendens waargenomen de gewone akkerbouwgewassen gedeeltelijk te vervangen door meer arbeidsintensieve tuinbouwcultures.

Met vertegenwoordigers uit de respektieve middens werden talrijke kontakten genomen om na te gaan op welke wijze aan deze dringende vraag kon worden tegemoet gekomen. Om een klaarder inzicht te verkrijgen in de aard van de gestelde problemen werd in 1952 door de Bestendige Deputatie, in het raam van de provinciale Wedstrijd 1954 voor economische monografieën, als onderwerp gesteld: « Toekomstmogelijkheden van Nijverheidsteelten in West-Vlaanderen ». Twee merkwaardige studies werden bekroond. Beide auteurs suggereerden de oprichting van een vlas-instituut.

Naar aanleiding van besprekingen gevoerd in de schoot van de provinciale raad, tijdens de gewone zitting van oktober 1954,

betreffende de moeilijkheden in de vlasvezelbereidingsnijverheid, werd een bezoek gebracht aan diverse landbouwopzoekingsstations te Wageningen en Delft, met het doel na te gaan op welke manier gelijkaardige problemen in Nederland werden behandeld.

Wijlen de heer Gedeputeerde OLIVIER stelde uiteindelijk voor op het provinciaal vlak een opzoekingscentrum op te richten voor de studie van de typische Westvlaamse teelten. De provinciale raad hechtte in oktober 1955 haar principiële goedkeuring aan dit voorstel. Op 18 april daaropvolgend werd definitief tot de oprichting van het Centrum overgegaan. Tevens werden op de provinciale begroting de nodige kredieten uitgetrokken voor het optrekken en het uitrusten van de lokalen. De bouwwerken werden onmiddellijk aangevangen en op 3 oktober 1959 kon tot de plechtige inhuldiging van het instituut overgegaan worden.

Bestendig Afgevaardigde OLIVIER wiens klaar doorzicht en durvend initiatief de doorslag heeft gegeven voor het tot stand komen van het centrum, heeft de bekroning van zijn werk niet meer mogen aanschouwen. Ter nagedachtenis van deze promotor en uit erkentelijkheid voor de vele bewezen diensten aan de Westvlaamse landbouwbevolking, werd de instelling « Instituut Arthur OLIVIER » genoemd.

OPDRACHT EN DOELSTELLING

De taak van het centrum werd door de provinciale raad, in het oprichtingsbesluit nauwkeurig omschreven. Het beoogt, door opzoekingen en studies, de betrokken bedrijfstakken aan te passen aan de technische- en wetenschappelijke vooruitgang die zich op dit gebied voltrokken heeft en de bedrijfsleiders in de gelegenheid te stellen technisch minstens gelijke tred te houden met de buitenlandse producenten die sinds lang kunnen beroep doen op de diensten van degelijk uitgeruste hoog gespecialiseerde opzoekingsstations. Het centrum zal zich niet zozeer bezighouden met fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, doch zijn navorsingen vooral richten op de kwalitatieve en de kwantitatieve verbeteringen van de produktie.

De problemen die rechtstreeks verband houden met de ekonomie van de teelt en de verwerking van de produktie zullen in de eerste plaats worden behandeld. De waarde van teelt- en verwerkingstechnieken die in andere produktiecentra worden toe-

**BANK van de
SOCIÉTÉ GÉNÉRALE
de BELGIQUE**

Handelsregister
Brugge 5163
Kortrijk 13223

DE BELANGRIJKSTE VAN HET LAND,
TEN DIENSTE VAN ALLEN

KAPITAAL EN RESERVES : 2.586 miljoen F.

84 Agentschappen
en Burelen
verspreid
over geheel
West-Vlaanderen

Administratieve Zetels :

**BRUGGE, Vlamingstraat, 58
KORTRIJK, Waterpoort, 1**

Alle bankverrichtingen, kredietverleningen
en financieringen, beleggingen, enz

gepast en bij ons onbekend zijn, kan door het instituut worden onderzocht en, in geval dit wenselijk blijkt, aangepast worden aan de bij ons heersende uitbatingsvoorwaarden. Een nauw contact wordt gehouden met alle instellingen en diensten die een gelijkaardig doel nastreven. Een rijke dokumentatie wordt aangelegd over het landbouwkundig, het economisch en het industrieel aspekt van de gewassen die door het centrum bestudeerd worden.

Het instituut kan zijn medewerking verlenen aan keuringen van teelten en verwerkte produkten en dient bij te dragen tot het onderwijs en de vulgarizatie van de bestudeerde teelten. Verder wordt reeds op een actieve wijze medegewerkt om de gewassen bij het publiek beter te leren kennen en het verbruik ervan aan te moedigen.

De navorsingen geschieden in nauwe samenwerking met de geïnteresseerde middens, ten einde beter te kunnen rekening houden zowel met de desiderata van de producenten als met de verlangens van de afnemers-verbruikers.

Wegens de omvangrijkheid van de opdragen taak is een zekere discriminatie in de studieobjecten onontbeerlijk. Het zwaar-

tepunt van het onderzoek wordt gelegd op het vlas en de extensieve groenten. In beide sectoren stellen zich op het technisch vlak talrijke vraagstukken.

De bijzondere aandacht wordt besteed aan de rassenstudie. Bij gelijkblijvende teeltzorgen immers kan door een juiste keus van de variëteit niet alleen een gevoelig hogere opbrengst worden bekomen doch, wegens de bijzondere eigenschappen van nieuwe selecties, de hoedanigheid, zonder bijkomende kosten, aanzienlijk worden verhoogd. Een dergelijk onderzoek is vooral van belang bij gewassen waarvoor bijna algemeen beroep wordt gedaan op buitenlandse rassen, zoals dit het geval is met de nijverheids- en aanverwante teelten. Het is verder van primordiale betekenis de teelten de verwerkingswaarde van de nieuwe binnen- en buitenlandse selecties onder de in West-Vlaanderen heersende produktievoorwaarden, zo spoedig mogelijk grondig te kunnen nagaan.

Een bestendige verbetering van de teelttechniek wordt nagestreefd. Proeven worden of zullen aangelegd worden op het gebruik van doelmatiger of goedkopere ziekten-, insekten- of onkruidbestrijdings-

middelen en op de wijze waarop ze het meest doeltreffend worden gebruikt, op het rationeel aanwenden van scheikundige meststoffen en grondverbeteringsmiddelen, op de optimale plantdichtheid, het gunstigste plant-, zaai- of oogsttijdstip, de meest economische en phytotechnisch best verantwoorde vruchtopvolging en dergelijke.

Speciaal voor het vlas beschikt het Centrum over een piloot-vlasvezelbereidingsbedrijf met proefroterij waar de vlastechnologische processen grondig kunnen worden bestudeerd.

De groenteteelt in open lucht die de jongste jaren in de provincie een snelle uitbreiding kent en waarvan de teelttechniek in de meeste gewesten aan de lokale omstandigheden moet worden aangepast vormt een voornaam studieobject. In Euromarktverband zijn de Westvlaamse groentekwekers, tegenover de consumptiecentra, gunstig gesitueerd. Anderzijds kan langs deze arbeidsintensieve cultures aan een groot aantal uitbaters van kleinere en middelgrote landbouwbedrijven een hoger inkomen verzekerd en een grotere bestaanszekerheid verschaft worden.

De opzoekingen ter bevordering van de teelt van de grove groenten zullen niet beperkt worden tot cultuurtechnische proeven doch ook de selectie en de zaadwinning van deze gewassen zullen worden aangevat. Op dit terrein hebben wij in onze gewesten een aanzienlijke achterstand.

De beoordeling van de produktie geschiedt steeds in funktie van de vraag van de verwerkende nijverheid en van de verbruiker.

De meeste aandacht wordt dan ook gelegd op het kwaliteitsonderzoek. Hierbij wordt een intense samenwerking nagestreefd met ter zake gespecialiseerde instellingen. Zo werd ondermeer reeds een vruchtbare sa-

menwerking tot stand gebracht met de Vereniging voor Brouwerijonderzoek en -Onderwijs voor de studie van de brouwergerst, met het Instituut voor de Veredeling van verduurzaamde Groenten voor het onderzoek van de extensieve groenten, en met de Rijksstations voor Plantenveredeling en voor Boerderijbouwkunde te Lemberge voor het cichoreionderzoek.

BESLUIT

De oprichting van het centrum is een van de vele uitingen van de bezorgdheid van de provinciale overheid voor het welvaren van de landelijke bevolking. Door grondige studie van de diverse technische problemen betreffende de nijverheids- en aanverwante gewassen wordt beoogd aan het landbouwbedrijf een bredere structurele basis te geven; de familiale arbeidskrachten op vele kleine en middelgrote hoeven een meer produktieve werkgelegenheid te verschaffen en de uitbreiding van « nieuwe » teelten in de hand te werken.

Deze cultures bieden een ruimere keus inzake vruchtafwisseling, laten een betere arbeidsverdeling toe, geven een gevoelige produktiviteitsverhoging van de beschikbare landbouwgronden en verschaffen een grotere bestaanszekerheid aan de kleinere landbouwbedrijven. Zij leveren de grondstof voor talrijke landbouwindustrieën, in de produktiecentra ontstaan, welke eveneens een interessant werkterrein vormen voor meerdere ambachtelijke en handelsondernemingen die zich ter zake gespecialiseerd hebben.

Wijzigingen in de rendabiliteit van de nijverheidsteelten laten zich niet alleen voelen in de landbouwsector; maar kunnen een aanzienlijke weerslag hebben op het bedrijfsleven in de betrokken gewesten.

N. V. Westvlaamse Betonwerkerij

73, St.-Pieterskaai, BRUGGE

Tel.: 312.71 - 312.72

BETONPRODUKTEN VOOR :

BOUW- & WEGENISWERKEN